

Božični gostje.

(Spisal Vlado Vesnin.)

Algo je čakala Vidka, a naposled je le dočkala. Počasno so ji minevali megleni, brezsolnčni zimski dnevi, a slednjič je vendar prišel tisti večer, ki ga je tako želela z nedolžnim hrepenenjem vseh otroških src.

Mračilo se je na ulicah in nebo je rdelo v krvavem zlatu poslednjega solnčnega pozdrava. In z mrakovi je prišlo med ljudi nekaj — — in bilo je povsod krog njih in v njihovih srcih kot sladka tajnost, presveta in prevzvišena skoro, da bi se pogovarjali o nji . . . Bil je bajni čar, ki pride na zemljo vsako leto tisti blagoslovljeni, srečni sveti večer . . .

In tudi devetletna Vidka je bila polna tega čuvstva, polna tistega božičnega hrepenenja, in letos še prav posebno.

Ravnokar je prečtala na listku papirja poslednji dan, ki je bil še ostal do božiča. Ravno pred enim mesecem si je bila napravila zapisnik, koliko dni je še, in vsak večer je prečtala enega in računala natanko: Devetindvajsetkrat, osemindvajsetkrat . . . bo še zaspala, predno pride sveti večer. Kratka doba enega meseca se ji je dozdevala neskončno dolga, ker tako vroče si ni še nikdar ničesar želela, kakor takrat. In česa si je želela tako zelo?

Pred dvema mesecema je ležal na mrtvaškem odru, med tančico in cvetkami, v svitu žalobnih voščениh sveč njen dragi, mali bratec Stanko. Nepozabna mamica ga je bila zapustila na svetu, ko so tudi njo pred tremi leti odnesli v svetli krsti tisti resni možje s črnimi suknjami in srebrnimi našitki.

O, kako je ljubila Vidka tega svojega bratca! Tako priden je bil, tako srčan, a vedno žalosten, tih in bled, da se ji je kar smilil. Nepopisno je plakala za njim in njeni črni očesci sta se zasolžili, kedarkoli se je le spomnila nanj.

Potem se je nekoliko potolažila. Sklenila je v svoji otroški priprostosti prositi Jezusčka, naj ji dá drugega bratca. Ko bode hodil na sveti večer s svojimi darovi po širnem svetu, ji pač ne bo odrekel prošnje. Vsako jutro in vsak večer je izmolila na tihem vse molitvice, kar jih je znala, in zatrdno je upala, da se ji izpolni prošnja.

Zato je bila danes že ves dan vsa vznemirjena. Nobena igrača je ni zanimala; poizkusila je zaspati, da bi ji prej potekel čas, — pa ni šlo; najbolj jo je mučila radovednost, kakšen bode novi bratec, ki ga prinese Jezusček nocoj . . . Prav tak bi moral biti kakor Stanko, samo močnejši in veselejši, da se bode ž njo igral in smejal.

In kako bode ata vesel! Njen dobri, žalostni ata, ki se skoro nikdar več ne nasmeje, ki jo gleda vedno tako otožno s svojimi blagimi očmi . . .

No, proti večeru je vseeno zadremala na naslonjaču. In soba je izginila pred njo. Zdelo se ji je, da stoji v veliki, lepi sobi in pred njo je

kakor lani tisto krasno božično drevesce, bliščeče se v lučkah in zlatih štrenicah, v lišpu papirnatih trakov in steklenih kroglic, bogato slaščic in darov . . . A ona da ne gleda tega drevesca; ona objema Stanka, zdravega, čilega in veselega; ata stoji poleg in se veselo smehlja, in vsi trije se radujejo brez konca in kraja.

Vidka je sanjala, njen ata pa je sedel zamišljen v svoji pisarni. Boga je lahko zahvalila, da ji je izbral tako bogatega ata, ki je bil najpremožnejši tovarnar v mestu in je imel več hiš, tako lepih, velikih in visokih, pa še na kupe stotakov in rumenega zlata. Bil je pa tudi priden. Ves dan je skoro presedel v pisarni pri napornem delu, in vsi, ki so ga poznali, so ga tudi cenili in pravili o njem: To je mož, ki zasluži več kot ima!

Zamišljeno je zrl ata v pismo, ki je ležalo pred njim razprostrto na mizi. Obraz mu je bil resen, in oči so se mu tuintam porosile, ko je bral dobroznano mu pisavo, besedo za besedo in zopet od kraja:

Dragi brat!

Ne srdi se name sedaj, ko se pa preteku let zopet predrzmem stopiti pred Tvojo dušo, zakaj božja volja ni, da bi prišel živ k Tebi in Te prosil odpuščanja.

Odpusti! Glej, neznana, hudobna moč me je prijela takrat, pred desetimi leti, vleklo me je v tujino, v daljne kraje, za lažljivo srečo, in iztegnil sem roko po Tvojem denarju, ker ga sam nisem imel.

Vem, da nisi sodnijski poizvedoval za mano; čeravno zločinec, bil sem Ti vendarle še vedno brat. Posrečilo se mi je priti srečno v južno Afriko, in sreča, ki je nisem zaslužil, bila mi je tako mila, da sem v kratkem obogatel.

Na posestvu, ki sem si ga kupil v burski državi blizu Johannesburga, sem našel velike množine zlata. Ker sem imel še dovolj Tvojih denarjev, sem si najel delavcev in ko je bila bogata žila izcrpana, sem bil tudi jaz odličen meščan, posestnik krasnih hiš, bogate trgovine in srečen mož in oče.

A buknila je vojska s plenoželjnimi Angleži. Tudi jaz sem moral skupno s hrabrimi borilci v boj za pravico in svobodo. Toda tu me je zadela božja kazen: krogla iz angleškega topa mi je odtrgala levo nogo in čeravno so mi zdravniki takrat še ohranili življenje, umiram sedaj za posledicami. Pred dvema mesecema je poklical Bog mojo ženo; sedemletnega sinčka Ivana pa pošiljam k Tebi; sprejmi ga in skrbi zanj in pozabi to, kar je storil njegov nesrečni oče.

Prilagam Ti nakaznico za banko, kjer Ti izročé moje imetje. Prodal sem vse, kar sem imel, in Te prosim, da vzameš polovico sam, polovico pa da razdeliš v dobrodельne namene.

S poslednjim pozdravom Tvoj skesani brat

Josip.

Johannsburg, dné 2. grudna 1901.

Resni mož je zaplakal ob spominu na pisca teh vrstic. A zakaj ni pisal, kako da mu pošlje malega Ivančka? Da bi ga vsaj vedel pričakovati! In ves v skrbeh je začel ugibati to in ono; saj je bil vse, vse že davno pozabil in v nepopisno radost mu je bilo, da mu brat izroča svojega otroka, saj mu bode ta nadomeščal sinčka in Vidki ljubljenega bratca. Kako se bode pač vradostila, če ga pripelje za roko k njej in ji poreče: „Na, tu imaš novega Stanka! Kako ti ugaja? Rada se imejta in pridna bodita, pa bosta moja oba!“

Začel je hoditi po preprogah, ki so pokrivalo gladka tla, semtertja s počasnimi koraki, in njegove misli so plavale tja čez širno, burno, nevarno morje, malemu nečaku naproti, ki se ravno giblje na njegovih valovih . . .

Tedaj pa je vstopil sluga:

„Mlad mož iz Južne Afrike, kakor pravi, je tu in želi govoriti z gospodom. Malega dečka ima pri sebi.“

In še predno je mogel tvorničar kaj odgovoriti, je stopil v sobo mladenič zagorelega obraza in bistrih oči, v čedni popotni obleki. Prijel je za ročico dečka, ki je boječe stal za njegovim hrbtom, ves zavrt v debel kožušček, dvignil ga in dejal:

„Tukaj, gospod Strnad, vam izročam malega Bura, vašega nečaka. Ivanček, daj stricu rokó!“

Stric pa ga je prijel in vzel na roke in ga poljubil na zdravo, okroglo lice, da ga je Ivanček izprva debelo gledal, potem pa se nasmejal in si ga oklenil z ročicami okrog vratu:

„Počakaj, zdaj te bom pa še jaz, ker je rekel Tone, da se moj stric!“

Komaj se je spomnil gospod Strnad, da je ponudil prišlecu stol. Potem je pa slekel Ivančku kožuh, vzel ga na kolena in sedel neznanemu mladeniču nasproti. Ta mu je povedal, da je bil izprva delavec v Johannesburgu, potem pa, da je prišel v službo ondotnega trgovca Strnada, ki mu je zavoljo njegove zvestobe in poštenosti naposled vse zaupal. Tudi v vojsko je moral ž njim, in ko je gospodar umiral, mu je izročil svoje edino dete, da ga spremi k novemu očetu v staro domovino.

„Ko je umiral“, je sklenil mladenič svojo povest, „je rekel, naj vas pozdravim, sicer pa vam je itak že pisal vse. In tudi jaz se vračam sedaj domov k materi, ki živi in sameva v skrbéh in v strahu zame; kar sem si prihranil v Afriki, bo menda zadostovalo za pričetek male trgovine; za težko delo tako nisem, odkar mi je šla angleška krogla skozi nogo — in kar je glavno: najbolje je domá!“

Gospod Strnad je medtem odprl miznico in vzel iz nje sveženj bankovcev:

„Nate tudi od mene nekaj v zahvalo za skrb in kot majhen pripomoček, če mislite kaj pričeti; prav vam bode prišlo, to vem najbolje jaz, ki sem tudi z malim začel.“

Tujec se je sicer nekoliko branil; a končno je vzel ponujeni denar in se vidno ganjen poslovil od Strnada in malega nečaka, kateremu je šla precej k srcu ta ločitev.

No, potolažil se je kmalu; saj ga je znal stric tako lepo zabavati! In ko ga je tako ujčkal na kolenih, kakor bi bil pozabil na vse drugo, mu je priznal:

„Veš ti, stric, jaz sem bil žalosten, ko mi je ata umrl; sedaj pa že nisem več tako . . . Saj si ti čisto tak, kakor on, samo večje brke imaš!“

„Vidiš, to je prav, da si zadovoljen. Ali boš pa imel tudi sestrico rad?“ ga je vprašal stric.

„Sestrico, kje pa jo imate? Seveda bi jo rad imel; prosim stric, pokaži mi jo!“ In ves radoveden se je ozrl naokoli.

Stric pa ga je prijel za roko in ga povedel k Vidki.

„Vidka! Glej, koga sem ti pripeljal!“ ji je zaklical, da se je vzbudila iz sanj. Pomencala si je oči z ročicami in strmé zagledala pred seboj malega moža, ki jo je ogledaval z radovednimi očmi.

„Glej, novega bratca sem ti pripeljal, Ivanček mu je ime! Ivanček, daj Vidki rokó!“ — Tako ju je seznanjal gospod Strnad, kar je bilo pa skoro nepotrebno, ker sta bila otroka v nekoliko minutah popolnoma kot stara znanca.

To bi morali videti Vidko, kako je bila tisti večer vesela! In pod božičnim drevescem sta dobila z Ivančkom vsak toliko slaščic in igrač, kakor še nikoli ne.

Ivančku je bilo videti, da prav nič ne žaluje za Afriko. V par urah se je popolnoma privadil na novi dom. Samo to se mu je zdelo neverjetno, ko mu je Vidka pravila, da ga je „Bogec prinesel“.

„Beži beži, saj vendar vem,“ je dejal. In začel ji je pripovedovati o vroči Afriki, o širokem morju in o veliki ladji, na kateri se je vozil po njem.

In pri tem sta obirala sladke sadove z drevesca in se pogovarjala z atom, ki je sedel med njima, dobre volje kakor že dolgo ne.

Ko pa so lučke dogorele, je prišel zaspanec, in ljudje so hiteli k polnočnici. Sladki sen božičnega večera je priplaval v sobico, kjer sta zatisnila nova bratec in sestrica trudne oči.

Oče pa je prišel še enkrat v njuno sobico; srečen nasméh mu je zaigral na licu, ko je pogledal na mali posteljici, kjer sta spala njegova srčka; obrnil se je k sveti podobi na steni in usta so mu zašepetala tiho molitev — — —

V sveti noči.

Nocoj nocoj je sveta noč,
Na nebu zvezd nebroj gori,
Gori lepó in govori:
„Prišla kristjanom je pomoč.“

Glej zvezdo svetlo sred neba,
Kako leskeče se lepó!
Kot bilo samo bi zlató,
Nebo se celo lesketá.

Takrat je bila takšna noč,
Ko Bog na svet je stopil dol,
Da je utešil dušno bol
In zmagal s smrtjo pékla moč!

Stavko Stavič.

